

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

July ve SARL Libération/Fransa – 20893/03

Karar 14.2.2008 [3. Daire]

Madde 10

Madde 10–1

İfade özgürlüğü

Bir davanın müdahilleri tarafından düzenlenmiş olan bir basın açıklamasıyla ilgili yazılan bir makalede tahkikat hâkimlerine hakaret edilmesi nedeniyle bir gazete müdürünün mahkûm edilmesi: *İhlal*

Olaylar: Dava yurt dışına gönderilen bir hâkimin şüpheli koşullarda ölmesi olayı üzerine yapılan bir ceza tahkikatıyla ilgili bir makaleyi yayımlamaktan dolayı günlük gazete *Libération* ile yayım müdürü Serge July'nin mahkûm edilmesiyle ilgilidir. « Bir hâkimin ölümü: dul kalan karısı hâkim ve polisler saldırıyor » başlıklı bu makale davayla ilgili verilen bir basın açıklaması sırasında sarf edilen sözlerden bahsediyordu. Merhumun dul kalan eşinin ceza tahkikatından sorumlu hâkimlere karşı bir soruşturma başlatılması resmi talebini kamuoyuna duyurmak amacıyla düzenlenmiş olan basın açıklamasında tahkikatın gidişatı eleştirilmişti. Söz konusu tahkikat hâkimleri makalenin dört pasajının hakaret içerdiği iddiasıyla başvurularda karşı hakaret davası açmıştır: « 1. Taraflılık. O [merhumun dul eşi] hâkimlerin taraflı olmasından yakınmaktadır. 2. Tahkikat dosyası « çok tuhaf » bir şekilde oluşturulmuş. 3. [hâkim ve savcılar sendikası başkanı] « anormalliklerin çoğalması »ndan şikâyetçiydi. 4. Çünkü onlar [tahkikat hâkimleri] yavaştılar. Asliye ceza mahkemesi başvurucları beraat etmiştir. Sadece « hâkimlerin taraflı davrandıkları » iddiasıyla ilgili pasaj hakaret sayılmıştır. Ancak, gazetenin tahkikata getirilen eleştiriler konusunda açıklama yapmakla kamuoyunu bilgilendirme görevini yerine getirdiğine karar veren mahkeme, ilgililerin iyi niyetli olduklarına hükmetmiştir. Hâkimlerin « taraflılığı » iddiası dışında, tahkikat dosyasının « çok tuhaf » bir şekilde oluşturulduğu iddiasının da hakaret içerdiğini belirten istinaf mahkemesi bu nedenle beraat kararını kısmen bozmuştur. Mahkeme bu pasajların tahkikat hâkimlerinin onur ve itibarlarına saldırı teşkil ettiğine karar vermiştir. İstinaf hâkimleri başvurucları, ihtiyat ve nesnellik görevlerine açıkça aykırı davrandıkları gerekçesiyle, iyi niyet mazeretinden yararlandırmamıştır. Serge July 10 000 Fransız frangı (FRF) para cezası (yaklaşık olarak 1 500 EUR) ödemeye, her bir mağdura aynı miktarı tazminat olarak vermeye ve kararın esas hükümlerini *Libération* ile başka bir ulusal günlük gazetede yayımlamaya mahkûm edilmiştir. Devlet tarafından karşılanmayan mahkeme masrafları için de, istinaf mahkemesi başvurucları, birlikte ve tek başlarına, mağdurlara 20 000 FRF (yaklaşık olarak 3 000 EUR) vermeye mahkûm etmiştir. Başvuruclar her ne kadar AİHS'nin 10. maddesine dayanarak temyize başvurmuşlarsa da bir sonuç elde edememişlerdir.

Hukuk: Başvurucuların mahkûmiyeti onların ifade özgürlüklerine bir müdahale oluşturur. Bu müdahale bir Fransız yasasıyla öngörülmüş olup söz konusu tahkikat hâkimlerinin devlet memuru olarak şöhretlerinin korunması ve yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması meşru amaçlarını gerçekleştirmeye yönelikti.

Müdahalenin demokratik bir toplumda gerekliliği meselesine gelince, hâkimlerin yüksek sorumluluklarını kendilerine biçilen misyonun amacına uygun bir şekilde yerine getirdiklerinden emin olmak için, basın, siyasi sorumlular ile kamuoyunun sahip oldukları araçlardan birini oluşturmaktadır. Bu tespit özellikle, bu olayda olduğu gibi, basın açıklaması sırasında sarf edilen sözlerin doğrudan, medyada çok büyük bir yankı bulan, hassas bir ceza davası dosyasının oluşturulmasını ilgilendirdiği durumlar için geçerlidir. Dolayısıyla, otoritelerin söz konusu müdahalenin « gerekliliğine » karar verme konusunda sahip oldukları takdir payı sınırlıydı.

İstinaf mahkemesinin sunduğu gerekçeler AİHM'yi ikna etmemiştir. Uyuşmazlık konusu makale kamuoyunun daha önceden bildiği bir davayla ilgili yapılmış olan bir basın açıklamasıyla ilgili bilgi vermekten ibaretti. AİHM ulusal yargı organlarının kendilerini basının yerine koyup gazetecilerin halkı bilgilendirme konusunda hangi teknikleri kullanması gerektiğini söyleyemeyeceklerinin altını çizer. Ayrıca, söz konusu makale, halkın söz konusu sözlerin sahipleriyle gazetenin analizi arasında bir karışıklık yaşamaması için, bilinçli olarak şart kipi kullanmış ve birçok seferde tırnak işaretlerine başvurmuştur. İstinaf mahkemesinin yaptığı gibi bazı pasajların gazeteciye, ve dolayısıyla başvurularda, atfedilebileceği iddia edilemesin diye okuyucular için her seferinde sözlerin sahiplerinin isimleri açıkça belirtilmiştir. Ayrıca, bu makaleden hâkimlere karşı şahsi bir düşmanlık beslendiği izlenimi doğmamaktadır.

Kabul edilebilir eleştiri sınırları resmi görevlerini yerine yetirirken memurlar için daha geniştir. Yargıtay'ın başvurucuların temyiz taleplerini reddederken dayandığı gerekçeler ne yerinde ne de yeterli gerekçelerdir. Çünkü « devletin temel kurumların »da çalışan iki hâkimden ibaret olan ilgili şahıslar, « kabul edilebilir » sınırlar içerisinde, sadece teorik ve genel değil aynı zamanda kişisel eleştiri konusu da yapılabilirler. İstinaf mahkemesi tarafından « çok tuhaf » sıfatının kullanılmasıyla ilgili olarak ileri sürülen gerekçeye gelince, kuskusuz pek övücü olmayan bu sıfat makale tarafından basın açıklamasının katılımcılarından birisine dayandırılmış olup gazeteci tarafından sahiplenilmemişti. Her halükarda, başvurularda, gazetecilerin özgürlüklerini kullanmaları çerçevesinde izin verilen, bir nebze abartı veya tahrike bile başvurmamışlardır. Uyuşmazlık konusu sözlerde söz konusu hâkimlere karşı « açıkça aşağılayıcı » bir ifade görmeyen AİHM, iyi niyetin yokluğu sonucuna varmak için ileri sürülen gerekçelerin ne ifade özgürlüğü hakkıyla ilgili ilkelerle ne de basının oynadığı « bekçi köpeği » rolüyle uyduğu kanaatindedir.

Sonuç: İhlal (Oybirliğiyle).

Madde 41 – Bütün başvurucular için toplam 7 500 EUR.

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.